

10.3.2009

Dnro R 08/41

Matti Nikki
Iso Roobertinkatu 35-37 F 71
00120 Helsinki

1 Esitutkinta 6070/R/106648/08

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos on toimittanut Valtakunnansyyttäjänvirastoon 31.10.2008 saapuneen esitutkintapöytäkirjan 6070/R/106648/08 liitteineen. Esitutkinta-aineisto on toimitettu Valtakunnansyyttäjänvirastoon syyteharkintaa varten huomioon ottaen, mitä on säädetty sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 24 §:ssä. Esitutkintapöytäkirjasta ilmenee, että asiassa on kuultu Matti Aaro Juhani Nikkiä epäiltynä rikoslain 17 luvun 18a §:ssä tarkoitetusta törkeästä sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittämisestä Helsingissä 28.12.2007 lukien. Aineistosta ilmenee, että Nikin epäillään syyllistyneen edellä mainittuun rikokseen julkaisemalla internetissä olevalla sivustollaan <http://lapsiporno.info> tekstimuodossa listan. Lista sisälsi lukuisia osoitetietoja sellaisiin sivustoihin, joita poliisi on arvioinut lapsipornografista aineistoa sisältäviksi ja joita se on sisällyttänyt lapsipornografian levittämisen estotoimista (SK: 1068/2006) annetun lain nojalla laadittuun ns. estolistaan. Rikosepäily on myös perustunut siihen, että Nikki olisi paitsi julkaissut sanotut osoitetiedot sivustollaan, myös perustanut ns. linkkejä omalta sivustoltaan poliisin estolistalla oleviin sivustoihin.

2 Syyteharkinnan suorittaminen Valtakunnansyyttäjänvirastossa

Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 24 §:n 1 momentin mukaan "valtakunnansyyttäjä päättää syytteen nostamisesta julkaistun viestin sisältöön perustuvasta virallisen syytteen alaisesta rikoksesta sekä tällaiseen rikokseen liittyvästä päätoimittajarikkomuksesta. Valtakunnansyyttäjä määrää tällöin myös siitä, kenen on ajettava syytettä". Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksen mukaan apulaisvaltakunnansyyttäjä ratkaisee asiat, joissa on kysymys sanotun syyteoikeuden käyttämisestä.

**Päätös
syyttämättä jättämisestä**

10.3.2009

Dnro R 08/41

Lain esitöissä on katsottu, että rikoslain 17 luvun 18 §:ssä rangaistavaksi säädetty sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittäminen on rikos rikos, joka perustuu tai voi perustua julkaistun viestin sisältöön (HE 54/2002 vp). Puheena oleva rikos on virallisen syytteen alainen.

Rikoslain 17 luvun 18a §:ssä tarkoitettu rangaistussäännös (törkeä sukupuolisiveellisyyttä loukkaava lasta esittävän kuvan levittäminen) on tullut voimaan 1.4.2004, joten tätä rangaistussäännöstä koskevasta syyteoikeudesta ei ole lausuttu sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain esitöissä, jotka ovat vuodelta 2002. Kyseistä rikosta koskeva tunnusmerkistö täyttyy jo sillä, että tietynlaisia aineistoa levitetään, eli tunnusmerkistö on hyvin samanlainen kuin rikoslain 17 luvun 18 §:ssä säädetty tunnusmerkistö. Myös rangaistussäännösten suojeluobjektit ovat hyvin samankaltaiset. Näillä perusteilla katson, että myös törkeä sukupuolisiveellisyyttä loukkaava lasta esittävän kuvan levittäminen on rikos, joka perustuu tai voi perustua sananvapaudesta joukkoviestinnässä annetun lain 24 §:n tarkoittamalla tavalla "julkaistun viestin sisältöön". Myös tämä rikos on virallisen syytteen alainen.

Mainittujen esitöiden mukaan laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä sääntelee sananvapauden käyttämistä vain joukkoviestinnässä. Tällä tarkoitetaan tietojen, mielipiteiden ja muiden viestien toimittamista vapaasti valikoituvalle vastaanottajakunnalle. Lain 2 §:ssä on tarkemmin määritelty niitä joukkoviestinnän muotoja, joita laki sääntelee. Näille on ominaista se, että viesti toimitetaan yleisön saataville jonkinlaisen viestinnässä käytettävän välineen avulla. Lain esitöissä on julkaisu- ja ohjelmatoiminnasta todettu, että se "olisi määritelty välineneutraaliuden periaatteen mukaisesti siten, että lain soveltamisalan piiriin kuuluisi tietojen, mielipiteiden ja muiden viestien toimittaminen yleisön vastaanotettavaksi minkä tahansa viestintätekniikan menetelmän avulla". Internetissä levitetty viesti on lain 2 §:n 2-kohdassa tarkoitettu verkkoviesti.

Esitutkinnassa tutkitussa epäilyssä rikoksessa on kysymys siitä, että Nikin epäillään syyllistyneen rikoslain 17 luvun 18a §:ssä tarkoitettuun rikokseen julkaisemalla tässä yhteydessä merkityksellisiä tietoja internetissä olevalla sivustollaan.

Edellä sanotun johdosta katson, että esitutkinnassa tutkittu epäilty rikos on ylimmän syyttäjän yksinomaiseen syyteoikeuteen kuuluva asia.

10.3.2009

Dnro R 08/41

3 Tutkintapyyntö

Esitutkintapöytäkirjaan on liitetty Keskusrikospoliisin Rikostietopalvelu -yksikön tekemä tutkintapyyntö liitteineen. Tutkintapyyntössä todetaan Rikostietopalvelun tehneen havainnon, että Matti Nikki oli 28.12.2007 julkaissut sivustollaan tekstimuodossa olevan listan, joka sisälsi 145 poliisin estolistalla olevista sivustoista. Nikki oli edelleen 4.1.2008 - 8.2.2008 välisenä aikana julkaissut useita päivitettyjä listoja, joissa ilmeni osoitetiedot enimmillään yli tuhannesta poliisin estolistalla olevasta sivustosta. Nikki oli myös julkaissut osoitetiedot 755 Ruotsin ja 958 Norjan estolistalla olevista sivustoista. Nikki oli myös julkaissut Tanskan ja Iso-Britannian viranomaisten estolistoilla olevien sivustojen osoitetietoja.

Nikin 6.2.2008 julkaisemassa päivitettyssä listassa estolistalla olevien sivustojen osoitetiedot oli samalla muutettu linkeiksi kyseisille sivustoille. Nikin 8.2.2008 julkaisema päivitetty lista sisälsi myös tietoa, miten estotoimet oli ohitettavissa. Nikki oli edelleen 10.2.2008 julkaissut tiedotteen ja linkin sivustoon, joka sisältää yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten estotoimet voidaan kiertää.

Tutkintapyyntössä todetaan, että merkittävä osa Nikin julkaiseman suomalaisen estolistan sivustosta sisältää aikuispornografiaa. Tällaiset sivut oli valittu KRP:n estotoimien kohteeksi niissä olleiden joidenkin yksittäisten kuvien perusteella. Nämä kuvat ovat olleet sellaiset, että niissä on esiintynyt henkilöitä, joiden oli ollut perusteltua syytä epäillä olleen kahdeksaatoista vuotta nuorempia. Tutkintapyyntössä todetaan erikseen, että Nikki oli 28.12.2008 julkaisemansa listan yhteydessä todennut sivustollaan tarkistaneensa "enemmän linkkejä, ja kyllähän sieltä lapsipornoakin löytyy".

Tutkintapyyntössä huomautetaan, että jälkikäteen ei ole mahdollista todentaa mitä kuva-aineistoa Suomen ja muiden maiden estotoimien kohteena olevat sivustot tosiasiallisesti sisälsivät sillä hetkellä, kun Matti Nikki julkaisi niitä koskevia osoitetietoja.

3 Esitutkinnassa saatu selvitys

3.1 Matti Nikin esitutkintakertomus

Matti Nikki on esitutkinnassa kuultuna kiistänyt syyllistyneensä rikokseen. Hän on kuitenkin tunnustanut perustaneensa sivuston <http://lapsiporno.info>. Hän on ilmoittanut halunneensa ottaa kantaa ja osallistua keskusteluun internetissä tapahtuvaan sensuuriin. Sivuston nimi liittyi siihen, että sensuuria oli perusteltu lapsipornon

**Päätös
syyttämättä jättämisestä**

10.3.2009

Dnro R 08/41

vastaisella toiminnalla.

Nikki on tunnustanut hankkineensa tiedot sellaisista sivustoista, joita poliisiviranomaiset Suomessa ja eräissä muissa maissa ovat arvioineet lapsipornografiaa sisältäviksi ja joita poliisiviranomaiset ovat sisällyttäneet estotoimia koskeville listoille. Nikki on kertonut julkaiseensa nämä osoitetiedot omalla sivustollaan herättääkseen keskustelua sensuurista ja osoittaakseen, että suuri osa osoitteista on väärin perustein sensuroitu. Nikki on todennut, että osoitetietoja piti julkaista, jotta voidaan tarkastella, kuinka paljon poliisin estolistalla on väärin perustein listattuja sivuja. Tämä ei Nikin mukaan olisi selvinyt, jos listojen sisältö olisi pidetty salassa.

Nikki on tunnustanut muuttaneensa Suomen poliisin estolistalle sisällyttämät verkko-osoitteet linkeiksi kyseisille sivustoille. Nikki on kertonut menettelleensä näin, koska poliisi oli ilmoittanut, että suodatusperusteena voi olla myös se, että sivustolla on linkkejä lapsipornosivuille. Nikki oli ollut sitä mieltä, että poliisin menettely oli laiton. Hän oli muuttanut osoitteet linkeiksi katsoakseen, mitä poliisi sen johdosta mahdollisesti tekisi ja minkälaisen oikeudellisen tulkinnan poliisi tekisi linkkien osalta.

Nikki on kertonut, että hänen sivustollaan <http://lapsiporno.info> oli 19.2.2008 käynyt n. 14.000 kävijää. Nikki on myös tunnustanut selostaneensa sivustolla, miten estotoimet on mahdollista kiertää.

Esitutkintapöytäkirjaan on liitetty Matti Nikin esitutkintaan antama loppulausunto. Siinä huomautetaan muun ohella, että Nikin toiminta ei täytä rikoslain 17 luvun 18 ja 18a §:ien tunnusmerkistöjä, koska <http://lapsiporno.info> -sivustolla ei ole ollut yhtään kuvaa ja linkit ovat osoittaneet ainoastaan ns. juuritasolle. Lausunnossa huomautetaan, että linkittämisen merkitys suoranaisena vastuun perusteena ei ole säännelty lainsäädännössä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota siihen, että mikä tahansa linkittäminen ei voi täyttää rikoslain 17 luvun 8 ja 8a §:sää tarkoitetun levittämistunnusmerkistön. Nikin menettely ei myöskään täyttänyt rikosoikeudellisen avunannon tunnusmerkistöä. Tältä osin huomautetaan mm. ettei ns. päärिकosta ole tapahtunut. Loppulausunnossa todetaan tässä yhteydessä myös, että Nikki on poistanut listaltaan kaikki ne verkkosivut, jotka sisälsivät todellista lapsipornoa.

